

Vaalit demokratian perustana -juhlarahan suunnittelukilpailu

Valtiovarainministeriön asettama juhlarahalautakunta järjestää suunnittelukilpailun *Vaalit demokratian perustana* -juhlarahan taiteellisen suunnittelun toteutuksesta. Aiheesta lyödään nimellisarvoltaan 100 euron kultainen juhlaraha vuonna 2024. Juhlaraha-aiheella halutaan nostaa esille vapaiden vaalien tärkeyttä modernin demokratian peruspilarina.

Vaalit demokratian perustana

Yleinen ja yhtäläinen äänioikeus on antanut suomalaisille edellytykset vaikuttaa politiikkaan yli 100 vuoden ajan. Vaaleissa äänestäminen on ihmisiä yhteiskunnallisesti yhdistävä ja yhteisöllinen toimitus, ja vaalit muodostavat demokraattisen hallinnon keskeisimmän osan.

Suomi oli ensimmäisten maiden joukossa, missä yleinen ja yhtäläinen äänioikeus käsitti sekä miehet että naiset. Vuoden 1906 eduskuntauudistus oli aikanaan radikaalein maailmassa, ja yhtäläinen äänioikeus oli ensimmäistä kertaa käytössä eduskuntavaaleissa 1907. Suomen itsenäistymisen jälkeen edustuksellista demokratiaa on harjoitettu säännöllisesti eduskuntavaaleissa, mutta myös kunnallisia vaaleja on järjestetty vuodesta 1918 alkaen. Tasavallan presidentti on valittu suoralla kansanvaalilla vuodesta 1994 alkaen, europarlamenttivaaleja on järjestetty vuodesta 1996 ja vuonna 2022 toteutettiin ensimmäistä kertaa uusien hyvinvointialueiden vaali.

Kuten monissa muissa Euroopan maissa, käytetään Suomessa eduskunta-, kunta- ja europarlamenttivaaleissa suhteellista vaalitapaa ja vaalipiirijakoa. Suhteellinen vaalitapa luo edellytykset monipuoluejärjestelmälle, jossa useat eri puolueet voivat edustaa eri yhteiskunnallisia intressejä. Suomen vaalijärjestelmän ainutlaatuinen piirre on, että vuodesta 1955 alkaen äänestäjät ovat antaneet äänensä yksittäiselle ehdokkaalle. Henkilövaali luo vahvemman siteen valitsijoiden ja poliittisten edustajien välille kuin maissa, joissa valitsijat äänestävät puoluelistaa.

Demokratian toteutuminen moitteetta yleisten vaalien kautta edellyttää, että kansalaiset osallistuvat ja käyttävät äänioikeuttaan. Äänestysaktiivisuuden alentuminen oli selkeä trendi vuosituhaten vaihteessa, mutta äänestysaktiivisuus vaikuttaa kuitenkin viimeisissä eduskuntavaaleissa vakiintuneen noin 70 prosenttiin. Tärkein syy alhaisemman äänestysaktiivisuuden aiheuttamaan huoleen on, ettei kaikkien ääni kuulu politiikassa yhdenvertaisesti. Se saattaa myös johtaa siihen, että eräät ryhmät yhteiskunnassa menettävät uskonsa mahdollisuuksiinsa vaikuttaa yhteiskunnan kehitykseen. Vaalit ovat olennainen osa demokraattista järjestelmää. Hyvin toteutetuissa vaaleissa vallanpitäjät säilyvät vastuullisina ja kansaa edustavina ja kansalaiset luottavat vaalien oikeudenmukaisuuteen. Tämä edellyttää kuitenkin avointa julkista keskustelua, yhdenvertaista osallistumista ja toimivia menettelytapoja. Suomi täyttää monet näistä

edellytyksistä ja on hyvin valmistautunut kohdatakseen nykyaikaisten demokratioiden haasteet ja uhkakuvat.

Lähde: Tekstin pohjana on käytetty yleisen valtio-opin professori ja Suomen vaalitutkimuskonsortion puheenjohtaja Åsa von Schoultzin kirjoittamaa asiantuntijalausuntoa juhlarahautakunnalle.

Juhlaraha

Juhlarahat ovat keräilyesineitä, jotka välittävät suomalaiselle yhteiskunnalle ja valtiolle tärkeitä arvoja. Juhlarahojen aiheiden tulee pääsääntöisesti kattaa laajempia yhteiskunnallisia ja kulttuurisia ulottuvuuksia, vaikka kyse olisikin yksittäisten henkilöiden, tapahtumien tai ilmiöiden muistamisesta. Suomessa on lyöty ja laskettu liikkeeseen juhlarahoja vuodesta 1951 lähtien, jolloin julkaistiin Helsingin olympiakisojen juhlaraha.

Jokaisesta suomalaisesta juhlarahasta julkaistaan asetus. Asetuksen myötä juhlarahat saavat virallisen asemansa ja nimellisarvonsa, mikä tekee kaikista juhlarahoista laillisia maksuvälineitä Suomessa.

Juhlarahojen myyntihinnat ovat yleensä korkeampia kuin niiden nimellisarvot. Vaikka juhlarahat ovat laillisia maksuvälineitä, ne eivät ole käyttörahoja eikä niitä siten ole tarkoitettu käytettäväksi maksuliikenteessä.

SUUNNITTELUKILPAILUN SÄÄNNÖT

Kilpailussa noudatetaan tässä asiakirjassa mainittuja suunnittelukilpailun sääntöjä, jotka pohjautuvat soveltuvin osin Suomen Taiteilijaseuran kuvataidekilpailujen sääntöihin. Mahdollisissa ristiriitatilanteissa noudatetaan tässä asiakirjassa mainittuja suunnittelukilpailun sääntöjä.

Tämä kilpailuohjelma julkaistaan 24.03.2023 ja kilpailuohjelma on nähtävillä Suomen Taiteilijaseuran internetsivuilla.

Kilpailuohjelma on hyväksytty Suomen Taiteilijaseurassa 06.03.2023.

1. OSALLISTUJAT

Suunnittelukilpailuun voivat osallistua kaikki Suomessa asuvat henkilöt ja ulkomailla asuvat Suomen kansalaiset.

2. JUHLARAHAN KUVAUS

Juhlaraha on nimellisarvoltaan 100 euroa, ja se lyödään Au917 kultaseoksesta. Rahan halkaisija on 22 mm, siinä on kulutusreuna ja sileä ulkoreuna.

3. KILPAILUTYÖT

Malli

Kilpailuehdotuksiin tulee sisältyä huolellisesti viimeistellyt mallit rahan kummastakin puolesta erikseen. Mallien tulee olla tehty kestävästä materiaalista ja väriltään valkoisia (esim. kipsi tai muovi). Sivulla 8 esitetään rahan mallille asetettavat tekniset vaatimukset, ja sivulla 9 on kuvattuna mallin mitat. Juhlarahalautakunta suosittelee, että kilpailijat toimittavat lyhyen tiivistetyn kirjallisen selityksen designin kuva-aiheesta.

Vaihtoehtoisesti mallit voidaan toteuttaa 3D-tulosteina. Tällöin kilpailijan tulee liittää ehdotukseensa sähköinen tiedosto 3D-malleista (1:1 3D STL- tai 1:1 3D VND-tiedostomuotoisen kuvan 3D-malli) fyysisten 3D-mallien lisäksi. Kilpailijan tulee poistaa kaikki mahdolliset tekijätiedot tiedostoista. Tiedostoja voidaan hyödyntää kohdassa 5. MUUT EHDOT JA TEKIJÄNOIKEUDET edellytettävässä juhlarahan viimeistelyssä.

Kilpailijat voivat halutessaan toimittaa myös 1:1 vektorigrafiikkakuvan juhlarahan kuva-aiheesta.

Ääriiviokuva

Kilpailijoiden tulee lisäksi laatia virallista asetusta varten mustavalkoinen ja selkeä ääriiviokuva (ns. viivapiirroskuva, ”asetuskuva”) tietokoneella tai mustalla kynällä (kärki n. 0,5 mm) rahan molemmista puolista siten, että ne ovat rinnakkain samalla A4kokoisella valkoisella paperiarkilla. Rahan halkaisijan tulee ääriviivakuvassa olla 12 cm. Arvomerkinnän ”100 €” sisältävän puolen tulee olla arkin oikealla puolella. Ääriviivakuvasta tulee käydä ilmi kaikki oleelliset elementit ja yksityiskohdat teksteineen ilman varjostuksia.

Sivulla 9 on esimerkki ääriviivakuvasta. Ääriiviokuva ei vaikuta kilpailutyön arvosteluun.

Rahassa on oltava seuraavat yksityiskohdat:

- vuosiluku ”2024”
- arvomerkit ”100 €”
- teksti ”SUOMI FINLAND”
- juhlarahan mallissa halkaisijaltaan 12 mm kokoinen ympyrä rahan lyöjän logoa varten
- taiteilijan sukunimen alkukirjain, jonka mallissa tulee olla ”A”

Suunnittelija voi halutessaan sisällyttää ehdotukseensa tekstit ”VAALIT - DEMOKRATIA” ja ”VAL - DEMOKRATI” kirjoitettuna. Tekstin tulee olla sekä suomeksi että ruotsiksi.

Halutessaan suunnittelija voi hyödyntää muita tekstejä rahan kuva-aiheessa. Kaikki juhlarahassa esiintyvät tekstit tulee olla sekä suomeksi että ruotsiksi. Suunnittelijan tulee ottaa huomioon juhlarahan pieni kuvapinta kuva-aiheen ja tekstien suunnittelussa.

Euroopan unionin neuvoston päätösten (Collector coins – Council conclusions 5.XI.2002) mukaisesti juhlarahoissa ei saa käyttää kuvia, jotka ovat samankaltaisia kuin euromääräisissä käyttörahoissa.

Mikäli juhlarahan kuva-aiheena on ihmishahmo, tulisi tämän kuvata ihmisyyttä pikemmin kuin tunnistettavaa yksilöä. Juhlarahoissa ei tulisi käyttää kuva-aiheena tunnistettavia henkilöitä, ellei juhlarahan aihe nimenomaisesti liity tiettyyn henkilöön.

Vaikka juhlarahojen aiheet useimmiten juontavat historiasta, juhlarahat ovat oman aikansa tuotteita. Teosten tulee olla tekijänsä itsenäisiä taideteoksia.

Juhlarahan suunnittelukilpailun osallistujilta toivotaan taiteellisia, aiheen- ja ajanmukaisia sekä toteutuskelpoisia kilpailuehdotuksia.

Numerointi:

Rahasta voidaan numeroida 500 ensimmäistä kolikkoa (esim. ”004/500”). Suunnittelijan tulee ottaa huomioon tämä mahdollisuus designissa.

4. KILPAILUEHDOTUSTEN NIMEÄMINEN JA YHTEYSTIEDOT

Kilpailuehdotukset on varustettava nimimerkillä ja mukaan on liitettävä samalla tunnuksella varustettu suljettu kirjekuori, joka sisältää tekijän yhteystiedot (nimi, osoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite).

5. MUUT SÄÄNNÖT JA TEKIJÄNOIKEUDET

Kilpailuehdotukset tai niiden osat eivät saa olla aikaisemmin julkistettuja. Jos kilpailuehdotuksessa tai sen osassa käytetään aiheena tekijänoikeudenalaisia teoksia tai niiden osia, tulee kilpailuehdotukseen liittää selvitys käytettyjen teosten tai niiden osien alkuperästä sekä yksityiskohtainen todistus siitä, että teosten tai niiden osien käytöstä on kirjallinen lupa niin, että se mahdollistaa tähän kilpailuun osallistumisen sekä immateriaalioikeuksien luovutuksen liitteenä olevan sopimuksen, ”Sopimus juhla- ja erikoisrahojen tekijänoikeuksien luovuttamisesta”, mukaisesti. Ehdotukseen tulisi myös liittää kaikki suunnitteluprosessissa käytetyt valokuvat, jotka esittävät henkilöitä, sekä selvitys näiden valokuvien alkuperästä. Kilpailuehdotuksen tekijä vastaa itse mahdollisista tekijänoikeusmaksuista.

Se tekijä, jonka ehdotus valitaan toteutettavaksi, sitoutuu samalla viimeistelemään mallit rahan lyöntivaatimusten mukaisiksi sekä luovuttamaan mallit ja ehdotukseen liittyvät taloudelliset tekijänoikeudet valtiolle. Suunnittelija solmii erillisen, liitteen 1 mukaisen, sopimuksen valtiovarainministeriön kanssa taloudellisten tekijänoikeuksien siirtymisestä valtiolle. Teoksen moraaliset oikeudet säilyvät taiteilijalla. Toteutettavan kuva-aiheen suunnittelija sitoutuu myös toimittamaan valtiovarainministeriölle lopullisen version asetuskuvasta, joka vastaa lyötävän juhlarahan kuva-aihetta. Toteutettavan kuva-aiheen pohjalta valmistetaan mahdollisesti myös kahden euron erikoisraha vuonna 2024. Muut kilpailijat säilyttävät oikeutensa ehdotuksiinsa, mutta palkitut kilpailijat luovuttavat mallit juhlarahalautakunnalle ilman eri korvausta.

Osallistuessaan kilpailuun osallistuja samalla hyväksyy tämän kilpailuohjelman säännöt.

6. PALKINNOT

Kilpailussa jaetaan seuraavat palkinnot:

- Ensimmäinen palkinto, toteutettava työ: 8 000 euroa
- Toinen palkinto: 3 000 euroa
- Kolmas palkinto: 2 000 euroa

Palkintolautakunta voi yksimielisellä päätöksellään jakaa palkintosumman toisinkin. Palkinto ei ole palkinnon saajalle palkkaa, vaan muuta veronalaista ansiotuloa.¹

Mikäli suunnittelija ei täytä kohdan 5. MUUT SÄÄNNÖT JA TEKIJÄNOIKEUDET velvoitteita tai suunniteltu työ tämän kilpailun sääntöjä juhlarahalautakunta voi periä palkintosumman takaisin ja päättää toteutettavasta työstä erikseen.

¹ Palkinnosta ei peritä mitään sosiaalivakuutusmaksuja eikä pidätetä ennakonpidätystä palkintoa maksettaessa. Palkinnon maksaja ilmoittaa tiedon palkinnosta Tulorekisteriin. Palkinnon saaja ilmoittaa veroilmoitusta antaessaan saadun palkinnon muissa ansiotuloissa ja maksaa palkinnosta verot.

7. KILPAILUAIKA

Kilpailuaika päättyy perjantaina 02.06.2023 klo 16:00, johon mennessä kilpailuehdotukset on toimitettava Ateneumin taidemuseoon Kaivokatu 2, 00100 Helsinki. Työt voi toimittaa joko postitse tai tuoda Ateneumin turvalvomoon, sisäänkäynti tapahtuu rakennuksen C-ovesta. Kilpailuehdotuksia otetaan vastaan arkipäivisin klo 8:00-16:00.

Ehdotukset tulee toimittaa Ateneumin taidemuseolle hyvin suljetuissa paketeissa, ja olla osoitettuna kilpailusihteerille Lene Wahlstenille, Ateneumin taidemuseo.

8. KILPAILUN TUOMARISTO

Palkintolautakunnan muodostavat seuraavat henkilöt:

– Juhlarahalautakunta:

- Timo Huusko, intendentti, Ateneumin taidemuseo (pj)
- Juha Halonen, budjettineuvos, valtiovarainministeriö (varapj)
- Heli Snellman, toimistopäällikkö, Suomen Pankki
- Henrika Tandefelt, FT, dosentti, Helsingin yliopisto
- Pirjo Sanaksenaho, TkT, professori, Aalto-yliopisto
- Tuomas Sukselainen, VTT

– Joonas Ahlava, TaM, kuvataiteilija, Suomen Taiteilijaseuran nimeämä edustaja

Palkintolautakunta käyttää juhlarahan toimittajan (rahan lyöjä) edustajaa ja/tai erillistä asiantuntijaa rahan toteutettavuuden teknisenä asiantuntijana.

Palkintolautakunnan sihteerinä toimii Lene Wahlsten Ateneumin taidemuseosta.

Kilpailutöiden arvostelussa kiinnitetään huomiota ehdotuksen taiteellisuuteen, aiheen- ja ajanmukaisuuteen sekä toteutuskelpoisuuteen.

9. TULOSTEN JULKISTAMINEN

Tulos annetaan tiedoksi palkittujen ehdotusten tekijöille henkilökohtaisesti. Kilpailutuloksista tiedotetaan julkinentaide.fi -sivustolla. (<https://www.julkinentaide.fi/>).

Kilpailu ratkeaa 30.06.2023 mennessä.

10. KILPAILUTÖIDEN PALAUTUS

Palkitsematta jääneitä kilpailutöitä säilytetään 2 kk kilpailun päättymisestä, jonka jälkeen ne automaattisesti hävitetään, mikäli kilpailijat eivät ole niitä noutaneet Ateneumin taidemuseosta. Kilpailuehdotusten noutamisesta tulee sopia kilpailun päättymisen jälkeen etukäteen juhlarahautakunnan sihteerin Lene Wahlstenin kanssa.

Palkitut kilpailutyöt siirtyvät valtiovarainministeriön omistukseen. Palkitut kilpailutyöt säilytetään juhlarahautakunnan arkistossa kilpailun päättymisen jälkeen.

11. LISÄTIEDOT

Lisätietoja kilpailun käytännön asioista antaa kilpailusihteeri, Lene Wahlsten, lene.wahlsten@ateneum.fi, puh. 050-5150834

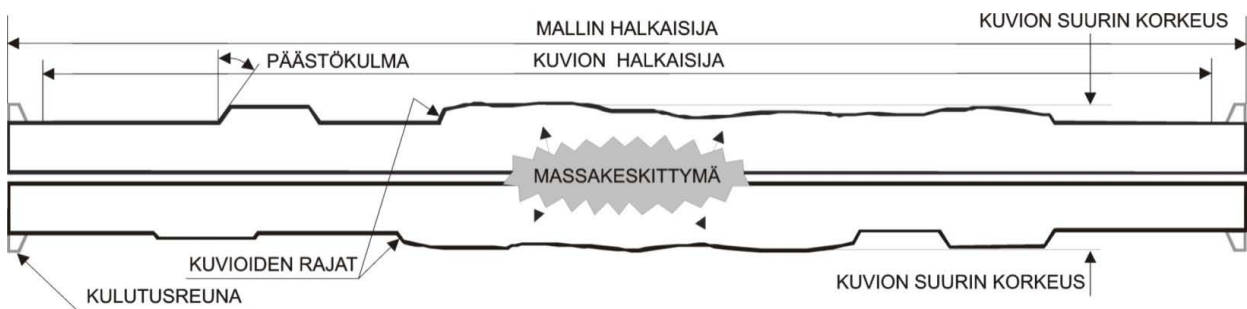
Kilpailuohjelmaa tai -ehdotuksia koskevia lisäkysymyksiä voi esittää kilpailun välityshenkilölle, Suomen Taiteilijaseuran kilpailuasiantuntija, Karolina Sinivuori, karolina.sinivuori@artists.fi, puh. 040-589 9548

Kysymykset on esitettävää 14.04.2023 mennessä. Saapuneet kysymykset vastauksineen ovat kaikkien nähtävillä 21.04.2023 mennessä internet-osoitteessa <https://www.artists.fi/fi/ajankohtaista/ilmoitustaulu#taidekilpailut>.

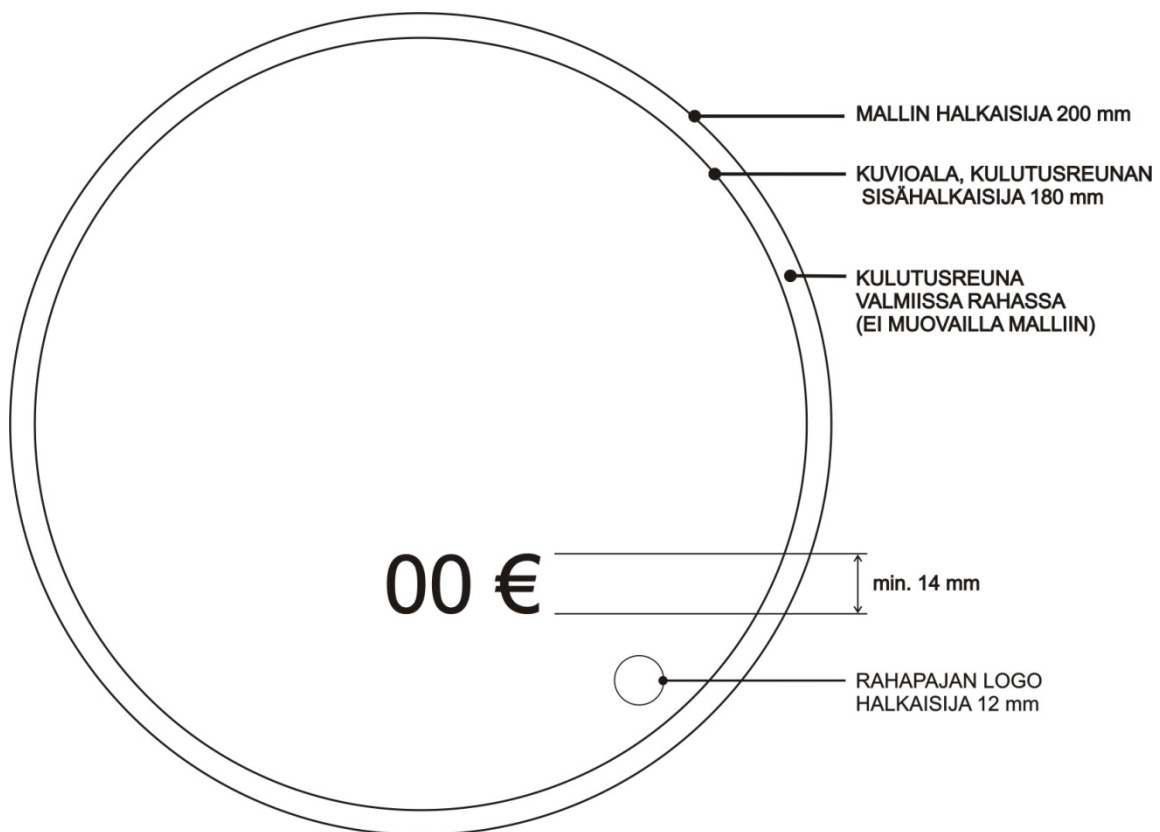
Juhlarahan mallin tekniset vaatimukset

1. Malli tehdään kestävästä materiaalista ja sen tulee olla väriltään valkoinen (esim. kipsi tai muovi).
2. Mallin halkaisija on n. 200 mm.
3. Rahan kuvio tulee sommitella mallin sisäpuolelle, jonka halkaisija on n. 180 mm.
4. Malliin ei saa tehdä kynällä merkintöjä.
5. Kuvion suurin korkeus peruspinnasta on 2,5 mm. Ohuiden kohtien (köydet tms.) korkeus saa kuitenkin olla enintään 0,2 kertaa kuvion leveys peruspinnasta.
6. Molemminpuolista korkeaa kuviota tulisi välttää (katso piirroksessa kohta "Massakeskittymä").
7. Päästökulma on vähintään 25 astetta pystysuorasta.
8. Arvomerkinnumeroiden ja merkkien korkeuden tulee olla vähintään 14 mm.
9. Kuvioden rajojen tulee olla selvät.
10. Malliin voi halutessaan tehdä kulutusreunan.

Alla olevassa kuvassa mallit on esitetty "selät vastakkain", jotta kuvioden sijainti rahassa olisi havainnollinen.

3D-mallin mitat

Mallin ääriiviokuva

Esimerkki: Hella Wuolijoki ja tasa-arvo -juhlarahha, julkaisuvuosi 2011, nimellisarvo 10 euroa. Suunnittelija: Petri Neuvonen.

